

Sojateelt op hetzelfde punt als snijmaïs dertig jaar geleden

Nedersoja komt eraan

Agrifirm heeft het proefondervindelijk bewezen: je kunt soja telen in Nederland. Dat biedt perspectieven voor de veehouderij. Op termijn kan dan (een deel van) het Zuid-Amerikaanse sojaschroot mogelijk worden vervangen door lokaal geteelde soja. Voorwaarde is wel dat er nu goede vroege rassen worden ontwikkeld, die voldoende opbrengen.

Waarom moeten we in Nederland/West-Europa aan de sojateelt?

„De Nederlandse diervoederindustrie importeert op jaarbasis 1,8 miljoen ton sojaschroot uit Zuid-Amerika”, aldus R&D-manager Aaldrik Venhuizen van Agrifirm. „Dat blijft over nadat de soja-olie is gewonnen. De sojateelt is in Latijns Amerika heel sterk uitgebreid en het beeld bestaat dat het ten koste gaat van het subtropische regenwoud. Het is daardoor een heel

belangrijk maatschappelijk thema geworden. Vandaar de discussie: kunnen we dat niet regionaal gaan telen? Voor Agrifirm is het ook onderdeel van het verduurzamen van de grondstoffenstroom. Daarom hebben we ons ook aangesloten bij het keteninitiatief van Nevedi, COV, NZO, PPE en de retailers om vanaf 2015 alleen nog duurzaam geteelde soja te gebruiken.” Daarbij is wereldwijd slechts 14 procent van alle soja non-GM-soja, en de prijzen daarvan

rijzen de pan uit. Europa is het enige gebied in de wereld met een ban op gen-gewassen. Het kan dus zeer interessant zijn om voor deze nichemarkt de juiste rassen te ontwikkelen, aldus Agrifirm.

Waar staat die ontwikkeling nu?

„Eigenlijk staan we met de sojateelt op hetzelfde punt als waar we dertig jaar geleden stonden met snijmaïs. Dat konden we in het begin ook alleen maar in Zuid-

Markt voor non-GM-soja

Niet alleen in Nederland wordt geëxperimenteerd met de sojateelt. In Polen ligt een proef van 60 hectare (waar Agrifirm ook zijdelings bij is betrokken) en ook in Zuid-Duitsland breidt het areaal snel uit tot inmiddels al ongeveer 3.000 hectare; in Italië is men zelfs al aan de 127.000 hectare. De markt voor non-GM-soja in landen als Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland – daar waar de meest gentechkritische consumenten zitten – is daar de belangrijkste drijfveer.

Nederland telen, met hele vroege rassen, en nu wordt het in het hele land met succes verbouwd. Soja is ook een subtropisch gewas en daarmee zitten we nu in een vergelijkbaar stadium. We hebben vroege rassen nodig. Die moet je dan telen op grond die snel opwarmt en waar je in september, oktober nog goed op kunt om te dorsen. De betere zandgronden dus. Soja moet zo vroeg mogelijk de grond in, zodra de bodemtemperatuur boven de 10 graden is. Maar soja is wel erg gevoelig voor vorst. Eigenlijk kun je zeggen: waar je nu met succes korrelmaïs kunt telen, kun je ook met soja beginnen."

Hoe zit het met de voederwaarde, zit er nog verschil tussen Latijns-Amerikaanse en Europees geteelde soja?

"Nee, qua voederwaarde en eiwitgehalte zijn die rassen goed vergelijkbaar."

Kun je het goed inkuilen?

"Dat weten we nog niet. Het is een interessante gedachte, maar daar hebben we nog niet naar gekeken. Mogelijk is het voor rundveehouders best interessant om het als gps in te kuilen. De bonen dorsen zoals ccm lijkt geen optie; soja bevat wel 20 procent olie. Dan krijg je echt hele vette klompen meel."

Waar heeft Agrifirm wel naar gekeken?

"De proeven die wij het afgelopen jaar hebben gedaan met sojateelt in Nederland, hadden in de eerste plaats tot doel om uit te zoeken of soja een interessant gewas is voor akkerbouwers om in hun rotatie op te nemen. Als het hier rendabel kan worden geteeld, kunnen sojacrushers zoals ADM in Rotterdam en Cargill in Amsterdam ook Nederlandse soja gaan gebruiken voor de productie van sojaolie, en komt er lokaal sojaschroot beschikbaar voor de veehouderij. Dat zou mooi aansluiten bij het Verdrag van Den Bosch, om meer Europese eiwitbronnen te gaan gebruiken."

En, lijkt de sojateelt rendabel voor de akkerbouw?

"Sojatelen is teelttechnisch goed mogelijk, maar het gewas kan nu voor een akkerbouwer nog niet concurreren met graan. Daarvoor moeten er eerst goede vroege rassen beschikbaar komen die geen 2 tot 3, maar 4,5 tot 5 ton per hectare opbrengen. Daar wordt aan gewerkt. Er ligt een rassenproef bij het PPO en we hopen binnen enkele jaren de eerste Nederlandse rassen beschikbaar te hebben."

"Overigens blijft voor ons voorop staan dat sojamelen en sojaschroot beschikbaar moeten blijven voor de veehouderij. Soja is een heel belangrijke eiwitbron met een uniek aminozurenpatroon. Het is belangrijk voor de dierlijke productie." ■

Pieter Koonstra, sojapionier

Melkveehouder Pieter Koonstra uit Vinkenbuurt (Ov.) heeft afgelopen jaar voor zover bekend als eerste in Nederland soja geteeld en als gps ingekuild. „Dat was op een perceel zandgrond van 1,8 hectare waar al zeven jaar luzerne op had gestaan. De opbrengst liep wat terug, dus ik wilde eens wat anders proberen." Vanwege de droogte afgelopen voorjaar besloot hij het perceel bosgrond voor het zaaien niet te ploegen, maar alleen te frezen. Of dat helemaal succesvol was, betwijfelt hij, want het gewas stond er wat dun op. „Onder de bomen stond het juist beter; waarom weet ik ook niet. Van luzerne is bekend dat het na een aantal jaren telen een stof produceert in de bodem waar het gewas zelf last van krijgt, misschien is soja daar ook gevoelig voor."

De soja bleef mooi rechtop staan, vond Koonstra. De hoogte varieerde van 50, 60 centimeter tot 80 à 90 centimeter. Het gewas is met de grashakselaar groen geoogst, met deegrijpe bonen, en het gehakselde product ingekuild in een slurfzak. Het is een mooi rul product, aldus de veehouder, met 30 procent drogestof en pakweg 1.000 VEM. „Je haalt geen enorme massa van een hectare, maar het is wel een eiwit dat qua aminozuren mooi past in het melkveerantsoen", meent

hij. „Bovendien zit er een mooie stengel in, waardoor je een eiwitrijk product krijgt mét structuur, dat zie je niet vaak." Binnenkort breekt hij de kuil aan, en zal het product zich in de praktijk moeten bewijzen. Koonstra: „Ik koop nu soja aan voor de koeien. Of ik dat straks helemaal kan vervangen, weet ik niet, maar misschien wel voor een deel." Hij zou dat 'vanwege het hele gentech-verhaal' wel prettig vinden. „En als je sojaschroot aankoopt, weet je dat je daarmee in feite de productie van soja-olie voor margarine sponsort. Ben je eigenlijk een concurrent van jezelf", aldus Koonstra.

Copyright foto

Copyright foto